

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

124. SESJA PLENARNA W DNIACH 12 I 13 LIPCA 2017 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego

(2017/C 342/10)

Sprawozdawca:	Ulrike HILLER (DE/PES), senator Wolnego i Hanzeatyckiego Miasta Brema
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 (Tekst mający znaczenie dla EOG i Szwajcarii)
	COM(2016) 815 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej nie zostały jak dotąd wyraźnie włączone do zakresu materialnego rozporządzenia (WE) nr 883/2004, lecz były koordynowane jako świadczenia z tytułu choroby, co prowadziło do niepewności prawa zarówno dla instytucji, jaki i osób ubiegających się o takie świadczenia. W rozporządzeniu należy stworzyć stabilne ramy prawne odpowiednie dla świadczeń z tytułu opieki długoterminowej w celu wprowadzenia jednoznacznej definicji takich świadczeń.	Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej nie zostały jak dotąd wyraźnie włączone do zakresu materialnego rozporządzenia (WE) nr 883/2004, lecz były koordynowane jako świadczenia z tytułu choroby. W rozporządzeniu należy stworzyć stabilne ramy prawne odpowiednie dla świadczeń z tytułu opieki długoterminowej.

Uzasadnienie

Z zadowoleniem należy przyjąć większą koordynację świadczeń z tytułu opieki długoterminowej. Ponadto ze względu na różne krajowe uregulowania obecnie nie sposób jednolicie dokonać wyraźnego rozróżnienia pomiędzy świadczeniami z tytułu opieki długoterminowej a świadczeniami z tytułu choroby.

Dalej idąca koordynacja wymagałaby uznania i rozwijania świadczeń z tytułu opieki długoterminowej we wszystkich państwach członkowskich jako świadczeń uzupełniających istniejące świadczenia z tytułu choroby. Na tym etapie zatem preferowaną opcją jest raczej dostosowanie art. 34 niż wprowadzenie osobnego rozdziału na temat opieki długoterminowej.

Poprawka 2

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 punkt 3 akapit pierwszy

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Po motywie 5 dodaje się motywy w brzmieniu:	Po motywie 5 dodaje się motywy w brzmieniu:
(5a) Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że państwa członkowskie są uprawnione do uzależnienia dostępu obywateli biernych zawodowo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego, które nie stanowią świadczeń z pomocy społecznej w rozumieniu dyrektywy 2004/38/WE, od posiadania przez takie osoby prawa pobytu w danym państwie w rozumieniu tej dyrektywy. Weryfikacja prawa pobytu powinna zostać dokonana zgodnie z wymogami dyrektywy 2004/38/WE. W tym celu przemieszczających się obywateli biernych zawodowo należy wyraźnie odróżnić od osób poszukujących pracy, których prawo pobytu zostało przyznane bezpośrednio na mocy art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W celu zwiększenia jasności prawa dla obywateli i instytucji niezbędna jest kodyfikacja tego orzecznictwa.	(5a) Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że państwa członkowskie są uprawnione do uzależnienia dostępu obywateli biernych zawodowo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego, które zarazem stanowią świadczenia z pomocy społecznej w rozumieniu dyrektywy 2004/38/WE, od posiadania przez takie osoby prawa pobytu w danym państwie w rozumieniu tej dyrektywy. Weryfikacja prawa pobytu powinna zostać dokonana zgodnie z wymogami dyrektywy 2004/38/WE. W tym celu przemieszczających się obywateli biernych zawodowo należy wyraźnie odróżnić od osób poszukujących pracy, których prawo pobytu zostało przyznane bezpośrednio na mocy art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W celu zwiększenia jasności prawa dla obywateli i instytucji niezbędna jest kodyfikacja tego orzecznictwa.

Uzasadnienie

ETS uznał we wspomnianych wyrokach, że świadczenia z zabezpieczenia społecznego, które zgodnie z art. 70 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 należy uznać za nieskładkowe świadczenia pieniężne, należy uznać także za świadczenia z pomocy społecznej w rozumieniu art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE. Fakt, że są zarazem to świadczenia z pomocy społecznej, uzasadnia, iż podlegają one odnośnym kompetencjom państw członkowskich. Proponowana poprawka ma na celu doprecyzowanie zagadnienia.

Poprawka 3

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 punkt 3 akapit trzeci

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(5c) Niezależnie od ograniczeń dotyczących prawa do równego traktowania osób biernych zawodowo wynikających z dyrektywy 2004/38/WE lub z innych przepisów prawa Unii niniejsze rozporządzenie nie powinno ograniczać podstawowych praw uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza prawa do godności (art. 1), prawa do życia (art. 2) i prawa do opieki zdrowotnej (art. 35)”;	(5c) Niezależnie od ograniczeń dotyczących prawa do równego traktowania osób biernych zawodowo wynikających z dyrektywy 2004/38/WE lub z innych przepisów prawa Unii niniejsze rozporządzenie nie powinno ograniczać podstawowych praw uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, zwłaszcza prawa do godności (art. 1), prawa do życia (art. 2), prawa do zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej (art. 34) i prawa do opieki zdrowotnej (art. 35)”;

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 4

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 ust. 13

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Art. 12 otrzymuje brzmienie: „Artykuł 12 Przepisy szczególne 1. Osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest oddelegowana w rozumieniu dyrektywy 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług ⁽¹⁾ lub wysłana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest delegowana lub wysyłana, by zastąpić inną osobę będącą pracownikiem najemnym lub pracującą na własny rachunek, która została uprzednio oddelegowana lub wysłana w rozumieniu niniejszego artykułu. 2. Osoba, która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w państwie członkowskim, a która udaje się do innego państwa członkowskiego, by wykonywać tam podobną działalność, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie ma zastąpić innego pracownika najemnego lub osoby pracującej na własny rachunek.”; ⁽¹⁾ Dz.U. L 18 z 21.1.1997, s. 1.	Art. 12 otrzymuje brzmienie: „Artykuł 12 Przepisy szczególne 1. Osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swą działalność, a która jest oddelegowana w rozumieniu dyrektywy 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług ⁽¹⁾ lub wysłana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 12 miesięcy i że osoba ta nie jest delegowana lub wysyłana, by zastąpić inną osobę będącą pracownikiem najemnym lub pracującą na własny rachunek, która została uprzednio oddelegowana lub wysłana w rozumieniu niniejszego artykułu. 2. Osoba, która normalnie wykonuje działalność jako osoba pracująca na własny rachunek w państwie członkowskim, a która udaje się do innego państwa członkowskiego, by wykonywać tam podobną działalność, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 12 miesięcy i że osoba ta nie ma zastąpić innego pracownika najemnego lub osoby pracującej na własny rachunek.”; ⁽¹⁾ Dz.U. L 18 z 21.1.1997, s. 1.

Uzasadnienie

Proponowane skrócenie okresu, w którym prawo państwa przyjmującego powinny mieć pełne zastosowanie do pracownika delegowanego, jest zgodne z przyjętym stanowiskiem KR-u w odniesieniu do dyrektywy o delegowaniu pracowników (COR-2016-02881).

Poprawka 5

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 punkt 16

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Skreśla się art. 34;	Artykuł 34 Zbieg świadczeń z tytułu opieki długoterminowej <u>1. Jeżeli uprawniony do świadczeń pieniężnych z tytułu długotrwałej opieki, które mają być traktowane jako świadczenia z tytułu choroby i wobec tego są wypłacane przez państwo członkowskie właściwe dla świadczeń pieniężnych na podstawie przepisów art. 21 lub art. 29, jest jednocześnie i na podstawie przepisów niniejszego rozdziału uprawniony do świadczeń rzeczowych służących temu samemu celowi od instytucji miejsca zamieszkania lub pobytu w innym państwie członkowskim, a instytucja pierwszego państwa członkowskiego ma także pokrywać koszt tych świadczeń rzeczowych zgodnie z przepisami art. 35, to ma zastosowanie przepis ogólny dotyczący zakazu kumulacji świadczeń określony w art. 10, z jednym tylko ograniczeniem: jeżeli zainteresowany ubiega się i otrzymuje świadczenie rzeczowe, kwota świadczenia pieniężnego zostaje obniżona o kwotę świadczenia rzeczowego, która jest lub mogłaby być przedmiotem ubiegania się z instytucji pierwszego państwa członkowskiego, która zobowiązana jest pokryć ten koszt.</u> <u>2. Komisja Administracyjna opracowuje szczegółowy wykaz świadczeń z tytułu opieki długoterminowej, które spełniają kryteria określone w art. 1 lit. vb) niniejszego rozporządzenia, określając, które z nich są świadczeniami rzeczowymi, a które – świadczeniami pieniężnymi.</u> <u>3. Co najmniej dwa państwa członkowskie lub ich właściwe organy mogą ustalić inne środki lub środki uzupełniające, które nie są mniej korzystne dla zainteresowanych niż zasady określone w ust. 1.</u>

Uzasadnienie

W przypadku rezygnacji z wprowadzenia rozdziału 1a (poprawka 5) treść art. 34 ust. 2 należy sformułować na nowo, aby doprecyzować, jak powinien wyglądać wykaz, który ma opracować Komisja Administracyjna. Uzasadnienie merytoryczne: zob. uzasadnienie do poprawki 1 (motyw 6).

Informacja dla sekretariatu: oryginalny tekst rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w art. 34, ust. 2 brzmi: „2. Komisja Administracyjna ustala wykaz świadczeń pieniężnych i rzeczowych, do których stosują się przepisy ust. 1.”.

Poprawka 6

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 punkt 17

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Po art. 35 dodaje się rozdział w brzmieniu: „ROZDZIAŁ 1a Świadczenia z tytułu opieki długoterminowej	

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Artykuł 35a Przepisy ogólne 1. Nie naruszając szczegółowych przepisów niniejszego rozdziału, do świadczeń z tytułu opieki długoterminowej stosuje się odpowiednio art. 17–32. 2. Komisja Administracyjna opracowuje szczegółowy wykaz świadczeń z tytułu opieki długoterminowej, które spełniają kryteria określone w art. 1 lit. vb) niniejszego rozporządzenia, określając, które z nich są świadczeniami rzeczowymi, a które – świadczeniami pieniężnymi. 3. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą przyznać świadczenia pieniężne z tytułu opieki długoterminowej zgodnie z innymi rozdziałami tytułu III, jeżeli świadczenie oraz szczególne warunki, jakim ono podlega, jest wymienione w załączniku XII oraz pod warunkiem, że wynik takiej koordynacji świadczeń jest co najmniej tak korzystny dla beneficjentów, jak w przypadku koordynacji w ramach niniejszego rozdziału. Artykuł 35b Zbieg świadczeń z tytułu opieki długoterminowej 1. W przypadku gdy osoba pobierająca świadczenia pieniężne z tytułu opieki długoterminowej przyznane na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego otrzymuje, w tym samym czasie i na podstawie niniejszego rozdziału, świadczenia rzeczowe z tytułu opieki długoterminowej od instytucji miejsca zamieszkania lub pobytu w innym państwie członkowskim, a instytucja pierwszego państwa członkowskiego jest także zobowiązana do zwrotu kosztów tych świadczeń rzeczowych na podstawie art. 35c, zastosowanie mają ogólne przepisy dotyczące zapobiegania zbiegowi świadczeń określone w art. 10, z następującym wyjątkiem: kwota świadczenia pieniężnego zostaje obniżona o podlegającą zwrotowi kwotę świadczenia rzeczowego, którą instytucja pierwszego państwa członkowskiego jest zobowiązana zwrócić zgodnie z art. 35c. 2. Co najmniej dwa państwa członkowskie lub ich właściwe organy mogą ustalić inne środki lub środki uzupełniające, które nie są mniej korzystne dla zainteresowanych niż zasady określone w ust. 1. Artykuł 35c Zwroty między instytucjami 1. Art. 35 stosuje się odpowiednio do świadczeń z tytułu opieki długoterminowej. 2. Jeżeli ustawodawstwo państwa członkowskiego, w którym mieści się instytucja właściwa na podstawie niniejszego rozdziału, nie przewiduje świadczeń rzeczowych z tytułu opieki długoterminowej, instytucję, która jest lub byłaby właściwa w tym państwie członkowskim, na podstawie rozdziału 1, dla zwrotu świadczeń rzeczowych udzielonych w innym państwie członkowskim, uznaje się za właściwą również na podstawie rozdziału 1a.”;	

Uzasadnienie

Zob. uzasadnienie do poprawki 1 (motyw 6).

Poprawka 7

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 1 punkt 22

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. W drodze odstępstwa od ust. 1 całkowicie bezrobotny, który w okresie ostatniej działalności jako pracownik najemny lub osoba pracująca na własny rachunek miał miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim niż właściwe państwo członkowskie i który nie przebył co najmniej dwunastomiesięcznego okresu ubezpieczenia wyłącznie na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego, pozostaje do dyspozycji służb zatrudnienia państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Korzysta on ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, tak jak gdyby przebył wszystkie okresy ubezpieczenia na podstawie ustawodawstwa tego państwa członkowskiego. Świadczenia te udzielane są przez instytucję państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Jeżeli natomiast całkowicie bezrobotny, o którym mowa w niniejszym ustępie, byłby uprawniony do zasiłku dla bezrobotnych wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa państwa właściwego, o ile by w nim przebywał, mógłby on ewentualnie wybrać zgłoszenie się do służb zatrudnienia w tym państwie członkowskim i otrzymywanie świadczeń zgodnie z ustawodawstwem tego państwa, tak jakby miał w nim miejsce zamieszkania.	2. W drodze odstępstwa od ust. 1 całkowicie bezrobotny, który w okresie ostatniej działalności jako pracownik najemny lub osoba pracująca na własny rachunek miał miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim niż właściwe państwo członkowskie i który nie przebył co najmniej dwunastomiesięcznego okresu ubezpieczenia wyłącznie na podstawie ustawodawstwa właściwego państwa członkowskiego, pozostaje do dyspozycji służb zatrudnienia państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Korzysta on ze świadczeń zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, tak jak gdyby przebył wszystkie okresy ubezpieczenia na podstawie ustawodawstwa tego państwa członkowskiego. Świadczenia te udzielane są przez instytucję państwa członkowskiego miejsca zamieszkania.

Uzasadnienie

Wyjątek nie przynosi żadnych skutków, gdy w przypadku krótkiego – poniżej 12 miesięcy – okresu zatrudnienia nie nabiera się praw do świadczeń. W takim przypadku wyjątek ten jest zbędny. Jeśli jednak wiązałyby się z tym nabranie praw, zwłaszcza w związku z podlegającymi naliczeniu na podstawie art. 6 okresami zatrudnienia w innych państwach członkowskich, konieczne byłoby uzasadnienie, dlaczego państwo członkowskie miejsca zamieszkania miałoby wypłacać te świadczenia, skoro to inne państwa członkowskie otrzymały składki. Wyjątek ten nie jest też zgodny z zasadami zaproponowanymi w art. 64, które w takich przypadkach zapewniają eksport świadczeń.

Poprawka 8

Wniosek dotyczący rozporządzenia

Artykuł 2 punkt 11 akapit pierwszy

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Po art. 19 ust. 2 dodaje się ustępy w brzmieniu: 3. Jeżeli instytucja jest proszona o wydanie poświadczenia, o którym mowa powyżej, należy przeprowadzić odpowiednią ocenę istotnych faktów i zagwarantować, że informacje, na podstawie których wydano poświadczenie, są prawidłowe.	Po art. 19 ust. 2 dodaje się ustępy w brzmieniu: 3. Jeżeli instytucja jest proszona o wydanie poświadczenia, o którym mowa powyżej, należy przeprowadzić odpowiednią ocenę istotnych faktów.

Uzasadnienie

Instytucje wydające poświadczenia nie mogą zagwarantować prawidłowości tych informacji. Muszą one zawierzyć, że dane podane przez pracodawcę są właściwe. A już w ogóle instytucje wydające poświadczenia nie mogą ponosić odpowiedzialności za udzielenie nieprawdziwych informacji w przypadku, gdy one same zostały wprowadzone w błąd.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

Uwagi ogólne

1. Opowiada się za swobodną mobilnością pracowników, opartą na sprawiedliwych zasadach, i dlatego z zadowoleniem przyjmuje przegląd przepisów w sprawie koordynacji zabezpieczenia społecznego w kontekście rosnącej mobilności obywateli w obrębie UE.
2. Stwierdza, że swoboda przepływu pracowników jako negatywna integracja rynku wewnętrznego musi w związku z tym zostać uzupełniona koordynacją zabezpieczeń społecznych, czyli integracją pozytywną, zgodnie z europejską Kartą praw podstawowych i orzecznictwem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS).
3. Uważa, że przedstawione przez Komisję propozycje dotyczące zmiany rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenia nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 są w przeważającej mierze właściwe i przydatne i w związku z tym pochwała je.
4. Przypomina Komisji o jej inicjatywie dotyczącej lepszego stanowienia prawa i zauważa, że złożony zbiór przepisów rozporządzeń nr 883/2004 i nr 987/2009 jako podstawa dla ustalenia sytuacji prawnej musi być zrozumiały zarówno dla organów administracji publicznej, jak i dla obywateli.
5. Podkreśla znaczenie regionalnych sieci doradztwa i wsparcia adresowanych do mobilnych obywateli UE. Struktury takie są niezbędne, aby zapobiegać wyzyskiwaniu pracowników mobilnych i praktykom zorganizowanego oszustwa. KR opowiada się za wzmocnieniem takich struktur pomocy.
6. Podkreśla, że wniosek Komisji jest niezbędny dla zapewnienia swobodnego przepływu pracowników. Ze względu na jednoznaczną podstawę prawną zawartą w art. 48 TFUE nie nasuwają się tu żadne kwestie istotne dla zasady pomocniczości. Trzeba jasno stwierdzić, że cele proponowanych działań nie mogą być w wystarczającym stopniu zrealizowane przez państwa członkowskie, lecz ze względu na ich skalę i/lub skutki lepsza będzie realizacja na szczeblu UE. Proponowane działania wiążą się z aspektami transgranicznymi, których państwa członkowskie lub władze lokalne i regionalne same nie są w stanie należycie uregulować.
7. Podkreśla swoje szczególne zainteresowanie dalszym prowadzeniem z Komisją merytorycznego dialogu na ten temat i w tym kontekście zwraca uwagę na znaczenie sprawozdania z oceny skutków, które Komisja przedłoży w odpowiednim terminie, zgodnie z podpisanym z KR-em porozumieniem o współpracy.

Delegowanie pracowników

8. Dostrzega postępy w uregulowaniach dotyczących delegowania pracowników i lepszego zatwierdzania oddelegowania pracowników. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja, dzięki dodaniu art. 76a, ma zostać uprawniona do wydawania aktów wykonawczych na podstawie art. 291 TFUE, w których ma zostać określona standardowa procedura wydawania, kwestionowania i wycofywania dokumentu przenośnego A1 (tzw. dokument A1), w celu utrudnienia niewłaściwego używania tego dokumentu. Przewidziana procedura może służyć w szczególności uniknięciu wydłużonych sporów prawnych aż do postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a w ten sposób przyczynić się do wewnątrz europejskiej stałości prawa.
9. Przypomina, że przedłożony wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie nr 883/2004 za sprawą aktualizacji trybu wydawania tzw. dokumentów A1 zawiera centralny element ulepszonej ochrony przed naruszaniem praw socjalnych pracowników delegowanych w ramach przebiegającego równolegle przeglądu dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników. Ze względu na wagę tego aspektu każdy krok w kierunku wiążącego, jasnego i bezpośredniego ukształtowania przyszłego wydawania dokumentów A1 ma szczególne znaczenie i należy w związku z tym zwrócić na nie szczególną uwagę.
10. Zwraca uwagę w kontekście delegowania pracowników, że zabezpieczenie społeczne zależy w znacznej mierze od jasności zasad i definicji i dlatego jednoznaczna wykładnia ważnych pojęć, takich jak na przykład „prowadzenie działalności na własny rachunek” lub „miejsce wykonywania działalności”, pomogłaby w skutecznym zmierzeniu się z problematyką pozornego samozatrudnienia i firm przykrywek.

11. Przypomina w związku z tym, że zdaniem Komitetu okres, w którym prawo państwa przyjmującego ma w pełni zastosowanie do stosunku pracy w przypadku delegowania, powinien wynosić 12 miesięcy ⁽¹⁾;

12. Wyraża ubolewanie z powodu opóźnienia we wprowadzeniu systemu elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego (EESSI). Uważa, że elektroniczna wymiana danych na skalę europejską jest niezbędna.

Świadczenia z tytułu choroby i świadczenia z tytułu opieki długoterminowej

13. Stwierdza, że koordynacja świadczeń z tytułu opieki długoterminowej poszerza zakres stosowania koordynującego prawa, co jest niezbędne w celu osiągnięcia celów proponowanych działań. Zakaz kumulowania świadczeń z tytułu choroby i świadczeń z tytułu opieki długoterminowej może się jednak okazać trudny do przeprowadzenia

14. Stwierdza, że choremu człowiekowi należy się ochrona nawet w tym państwie członkowskim, w którym nie przysługuje mu prawo pobytu. Przede wszystkim zwraca jednak uwagę na to, że przysługujące według obowiązującego prawa unijnego ubezpieczenie zdrowotne często tylko z trudnością jest uznawane za granicą. To sprawia, że w niektórych państwach członkowskich osobom pracującym w ramach niepewnych form zatrudnienia nierzadko bezpodstawnie odmawia się całkowicie ochrony z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego.

15. W związku z tym zasadniczo z zadowoleniem przyjmuje, że dla uzasadnienia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego dla bezrobotnych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji obywateli UE wymagane jest jedynie faktyczne miejsce zamieszkania w danym państwie członkowskim, a nie legalny pobyt w nim. W tym względzie przyjmujące państwo członkowskie powinno uzyskiwać prawo do zwrotu poniesionych wydatków ze strony właściwego państwa członkowskiego.

Świadczenia dla bezrobotnych

16. Nowe uregulowania dotyczące koordynacji świadczeń dla bezrobotnych ocenia jako właściwe. Chociaż odstępstwo przewidziane w art. 65 ust. 2 rozporządzenia nr 883/2004 dla krótkich okresów zatrudnienia – poniżej 12 miesięcy – może, ściśle rzecz biorąc, nie być konieczne, to służy do doprecyzowania tekstu.

17. Z zadowoleniem przyjmuje przewidzianą możliwość przedłużenia eksportu świadczeń dla bezrobotnych z trzech do sześciu miesięcy. Zwraca jednak uwagę, że powinny jej towarzyszyć odpowiednie aktywne polityki rynku pracy, jako kluczowy element tak zwanych strategii aktywizacji zawodowej, które zajmują się powiązaniem systemów ubezpieczeń od bezrobocia i pomocy, aktywnej polityki rynku pracy i warunkowości świadczeń. KR uważa, że trzeba wyjaśnić, w jaki sposób państwa członkowskie powinny móc wydłużać okres eksportu świadczeń powyżej okresu przewidzianego w obowiązującym prawie unijnym. Ma jednak wątpliwości co do odrębnego uregulowania okresów zatrudnienia poniżej 12 miesięcy.

Świadczenia rodzinne

18. Podkreśla, że wszyscy obywatele UE mają prawo do rodzinnych świadczeń społecznych w państwie, w którym są zameldowani, zatrudnieni lub w którym podlegają opodatkowaniu, choć między państwami członkowskimi mogą występować istotne różnice dotyczące uprawnień do świadczeń rodzinnych i socjalnych.

Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne

19. Uznaje uprawnienia państw członkowskich wynikające z orzecznictwa ETS dotyczącego kompetencji państw członkowskich w zakresie rozwijania pomocy społecznej dla osób nieaktywnych zawodowo. Z zadowoleniem przyjmuje stwierdzenie, że te działania w zakresie pomocy społecznej muszą być zgodne z europejskimi prawami podstawowymi i prawami człowieka, jako nowy istotny punkt widzenia. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w przyszłości osoby te nie będą wykluczone z ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie faktycznego miejsca zamieszkania, i odnotowuje, że będą mogły wносить proporcjonalny wkład do systemu ubezpieczenia zdrowotnego na podstawie miejsca zwykłego pobytu. Zastanawia się jednak, w jaki sposób można uzasadnić zatem ograniczenie przyznanej pomocy społecznej czy wręcz jej odmowę. Jednocześnie rozszerzenie tej zasady na obywateli UE zamieszkujących faktycznie w innym niż ich własne państwie członkowskim wymaga jej odpowiednio uregulowanego stosowania, również aby ustanowić równoważne praktyki i obciążenia między państwami członkowskimi.

Pracownicy transgraniczni

20. Ubolewa nad brakiem wiarygodnych danych i informacji na temat liczby pracowników przygranicznych w rozumieniu definicji prawnej zawartej w rozporządzeniu nr 883/2004.

⁽¹⁾ Opinia „Zmiana dyrektywy dotyczącej delegowania pracowników” (COR-2016-02881)

21. Zwraca uwagę, że regiony przygraniczne mają wiele doświadczeń związanych z zagadnieniem pracowników mobilnych. Komitet wzywa Komisję i państwa członkowskie do wykorzystania tych doświadczeń. Zwraca się więc do Komisji o wzmocnienie usług wspierających transgraniczną mobilność pracowników świadczonych przez transgraniczne sieci EURES – w tym przez istniejące partnerstwa transgraniczne EURES, zachęcając też do tworzenia nowych – oraz o umożliwienie tym usługom uzyskania wiarygodnych informacji na temat liczby i profilu pracowników transgranicznych i ich pracodawców.

Bruksela, dnia 12 lipca 2017 r.

Markku MARKKULA

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
